

PETER MANSCHOT fonds

Fondsenwerving ter ondersteuning van de
Family Medicine opleiding te Eldoret, Kenia

Jaarverslag 2018

Inleiding

In september 2006 is het Peter Manschot Fonds (PMF) opgericht. Het doel van deze stichting is: fondswerving ter ondersteuning van de Family Medicine opleiding in **Eldoret, Kenia**. Deze postdoctorale opleiding is gestart in 2005 en geeft uitvoering aan een curriculum van 4 jaar waarin Keniaanse basisartsen worden opgeleid tot huisarts/tropenarts. Inhoud van de opleiding richt zich tevens op: uitbreiding van klinische vaardigheden, bijbrengen van management kwaliteiten om de zorg in en rond het ziekenhuis aan te sturen, onderwijsvaardigheden en goede communicatieve eigenschappen. Het doel: allround dokters opleiden, die behouden blijven voor het land en zich grotendeels op het platteland vestigen als hoofden van kleinere ziekenhuizen

Huidige resultaten in Kenia

In de afgelopen 13 jaar hebben **34 artsen** deze opleiding aan de Moi University gevolgd en voltooid en zich verspreid over het land in districts- en plattelandsziekenhuizen. Tevens zijn sommigen verbonden als Head of Department of faculty aan de Family Medicine opleidingen die nu door vijf universiteiten in Kenya worden verzorgd. Hun namen zijn tussen haakjes geplaatst:

Moi University, Eldoret, gestart in 2005 (Laktabai, Head of Department en Akiruga, lecturer)
Aga Khan, Nairobi, gestart in 2012.

Maseno, 60 km van Kisumu, gestart sept 2014 (Omondi, lecturer)

Kenyatta University, Nairobi, gestart in 2015 (Thigiti, Haed of Division)

Kabarak, Private University, gestart in 2015 (Wechuli, HoD)

Meru, ten noorden van Nairobi, heeft plannen.

Artsen in opleiding Family Medicine

Totaal 5 universiteiten

50 FM doctors afgestudeerd

75 in training

Aan de Moi University in Eldoret (locatie Webuye) zijn thans 10 artsen in opleiding. In totaal hebben in de dertien jaar dat de Family Medicine opleiding aan de Moi University bestaat **43 registrars** hieraan deelgenomen. Doordat nu ook andere universiteiten met een postdoc Family Medicine opleiding zijn gestart zou je mogen spreken van een voortrekkersfunctie van de opleiding in Eldoret. In heel Kenya zijn dit jaar ongeveer 55 artsen in opleiding voor Family Medicine.

Verdeling over diverse post-doc opleidingen

Moi University	10
Kenyatta University	17
Aga Khan	7
Maseno	7
Kabarak	14

Totaal in opleiding	55

Intussen heeft de doelstelling van het Peter Manschot Fonds zich verbreed tot andere huisartsenopleidingen in Oost-Afrika, met name in Rwanda. Er wordt ook gekeken naar de mogelijkheden in Malawi.

Het jaarlijks aantal nieuwe aanmeldingen voor de opleiding in Eldoret blijft laag. September 2018 slechts 3 nieuwe registrars. Daar staat tegenover dat Fam. Med. in Kenia meer vaste grond onder de voeten heeft gekregen gezien de uitbreiding van het aantal post-doc opleidingen. Vaak met behulp van de faculty vanuit Moi.

In **Rwanda** wordt onderwijs in Fam. Med. en Community Health gegeven in het basiscurriculum. De 4-jarige postdoc opleiding Family Medicine is in 2014 door de toenmalige minister geschrapt. Men probeert een 2 jarige diploma course op te starten.

In het jaar 2018 werd door het Peter Manschot Fonds gefaciliteerd in de opleidingen in Kenya en Rwanda. Tevens werd het Head of Department of Family Medicine uit Uganda gesponsord om een cursus aan de universiteit in Maastricht te volgen. In dit verslag leest u hier meer over.

1.Samenstelling bestuur Peter Manschot Fonds

Fons Mathot (voorzitter), Pieter van den Hombergh (vice-voorzitter), Adam Lagro (secretaris), Maaïke Flinkenflögel, penningmeester (als opvolger van Lerny Manschot), Wim Heres (lid) en Joop Raams (lid). Roger Damoiseaux, hoogleraar huisartsgeneeskunde (als opvolger van Harry Crebolder), Steven van de Vijver en Léon van Groenendael, voorzitter van de WHIG.

2. Vergaderingen 19 april en 18 oktober 2018

Belangrijk agendapunt is de zorgelijke financiële positie van het PMF. Zie hiervoor het financieel jaarverslag in dit rapport. Onze ANBI status is voor onbepaalde tijd verlengd. Adam heeft de donateurs uit 2017 bedankt en hen gewezen op de volledige aftrekbaarheid van een donatie bij een periodieke schenking gedurende 5 jaar. Ook zal Adam zijn contact bij de Europese Commissie benaderen voor subsidie mogelijkheden. Hiervoor heeft Pieter met Steven, Mieke en Hans&Marianne een projectplan geschreven. Joop zoekt uit wanneer de toezegging van de € 2500,= van de LHOV (Landelijke Huisartsen Opleiders Vereniging)

geëffectueerd wordt en in hoeverre die structureel wordt. Parallel heeft Adam een aanvraag ingediend bij de Stichting RKWO (R.K. Wees- en Ouderenliedenhuis) waar mevr. Mr. Pleunis in de toewijzingscommissie zit. In mei komen die bijeen en de aanvraag betreft het verzoek van Dr. Cubaka en het te verwachten verzoek van Jane Namatovu, bij elkaar ongeveer € 10.000,=. Ter beoordeling van ons verzoek heeft een gesprek met een delegatie van het PMF plaats gevonden. Resultaat is een toezegging van 2 x € 3500,=

Besproken wordt de aanvraag vanuit Rwanda van Dr. Vincent Cubaka, head of the department of Primary Health Care. Het gaat over onderwijs in het basiscurriculum voor een totaal bedrag van € 6620,= Wij besluiten dit te honoreren tot een bedrag van € 5000,= Daarnaast ligt er nog een aanvraag van het head of the department of Family Medicine van Moi University, Dr. Jeremiah Laktabai (€ 3200,=) en van Hans&Marianne voor hun cursus in Eldoret. Dankzij de jaarlijkse bijdrage vanuit de WHIG van € 3000,= kunnen we dit honoreren.

3. Onderwijs Family Medicine in Webuye (Eldoret): Clinician as Teacher

Van 9 t/m 19 april 2018 werd door Marianne Holtland en Hans Bakker voor de vierde keer de cursus 'Clinician as Teacher' gegeven. Dit op uitnodiging van Laktabai, head of the department en met medewerking van 5 Keniaanse co-teachers. Uit hun verslag:

Locatie was naast het ziekenhuis in Webuye in het destijds door het PMF geschonken container gebouw (zie groepsfoto). Een uitstekende plek, ware het niet dat de deelnemers makkelijk gestoord konden worden en zelfs een paar maal moesten opereren.

Het programma is bekend:

learning styles, teaching styles, conflict solving, breaking bad news-repeat, quality improvement, feedback as a teacher, leadership and mentoring, bedside teaching.

Om alle onderwerpen aan bod te laten komen hebben we vier middagen toegevoegd aan de reeds geplande vier. Tijdens de ochtenden konden we de programma's doornemen met de co-teacher van de dag.

De registrars liepen afdelingsronde of deden poli.

Meest opmerkelijke punten:

Een aantal zaken uit het eerste jaar zijn behoorlijk weggezaakt, zoals breaking bad news.

Een van de commentaren is dan ook: jaarlijks een opfriscursus naast dagelijks praktiseren en zelf lesgeven.

De cursus wordt als zeer belangrijk ervaren en zou -volgens herhaalde opmerkingen van de deelnemers- aan alle dokters gegeven moeten worden. Deze onderwerpen maken deel uit van de vaardigheden voor artsen.

De participatie van alle deelnemers was buitengewoon, uiteenlopende meningen en ervaringen werden gedeeld.

Over een paar weken vindt er een cursus palliatieve zorg plaats waar veel MO's komen. De verkorte FM film zal daar vertoond worden.

De co-teachers kozen vak het onderwerp, waarin ze het zwakst waren en stelden zich kwetsbaar op. Ze bedankten ons dat we hen in de gelegenheid stelden als teacher te fungeren. (Immers zelf onderwijs geven levert het meeste rendement op)

4. Onderwijs Family Medicine in Webuye (Eldoret): Course Communications Skills

In november vertrokken Marianne Holtland en Hans Bakker wederom naar Webuye om gedurende twee weken onderwijs te geven, nu aan de nieuwe post-doc studenten. Op 17 december kregen wij van hen het volgende verslag:

De cursus Communication Skills 2018 aan drie nieuwe Family Medicine registrars van Moi-Eldoret zit er weer op. Deze was verspreid over twee weken en met veel medewerking en flexibiliteit van teachers en leerlingen, zoals dat hier nu eenmaal gaat, bleef die verspreiding beperkt. Anders dan de cursus 'clinician as teacher' wordt deze cursus tijdens drie maanden introductie ingebed in een heel programma met biostatistics en epidemics met andere studenten tegelijk.

Een vierde kandidaat werd helaas niet "losgelaten" door zijn county (zie later).

Bespoken onderwerpen:

- Leary's Rose,
- Patient centred consultation,
- Giving and receiving feedback,
- Breaking bad news,
- Body Language,
- Bedside manners and teaching.

Het meest interessante onderdeel blijft "breaking bad news", waarin alle communications kills maximaal gebruikt moeten worden. Het was hard werken voor onze leerlingen, maar uit de reacties blijkt dat het goed overgekomen is.

We hadden als co-teacher Hussein Elias, een "Asian" van wie de familie al generaties in Kenia woont. Heel enthousiast en boordevol plannen om Family Medicine in Kenia op de kaart te zetten! Zijn voorstel is family doctors in hun eigen county op te leiden, waardoor de salarisproblemen verdwijnen van iemand betalen die in een andere county werkt. Een zelfde plan heeft Laktabai ook opgevat! Verder wil hij een cursus communication skills voor alle dokters tijdens hun periode na de basisopleiding en voorafgaand aan een eventuele specialisatie; komt het jullie bekend voor?

Verder is hij bijna klaar met een artikel over een palliatief zorgprogramma rondom het opleidingsziekenhuis in Webuye. In januari van dit jaar kreeg hij een "grant", die hij hieraan besteed heeft. In drie maanden tijd heeft hij, na het geven van een training van een week aan health workers in de omgeving, aan 780 patiënten palliatieve zorg kunnen regelen. Tevens hebben alle deelnemende centra nu morfine. Een ongelooflijke prestatie. Fons Mathot was zijn grote inspirator!

Volgend jaar September hoopt hij af te studeren en dan gaat hij los. Zo iemand ter plekke is natuurlijk geweldig.

5. Overige ontwikkelingen in 2018 m.b.t. FM in Kenia

In het kader van een uitwisselingsprogramma zijn er 40 Cubaanse huisartsen in Kenia, in iedere County een. Ook zijn er dus 40 Kenianen naar Cuba.

Er is veel aandacht geweest voor de Cubaanse dokters, positief en negatief, maar goed voor de naamsbekendheid van FM in de media. De Cubaanse tweejarige opleiding verschilt heel erg van die in Kenia. Kwaliteit is minder dan die van onze FM-dokters; ze opereren niet en doen geen wetenschappelijk onderzoek.

Voor de terugkerende Kenianen wordt mogelijk een aanvullend programma gemaakt, zodat ze in Kenia als FM-dokter erkend worden.

1e jaars registrars 2018: v.l.n.r. Dr. Douglas Makali, Dr. Salwa Mohammed, Dr. Patrick Rotich

5. Update overzicht van de verschillende opleidingsinstituten

Kenyatta University:

Dr. Thigiti- heeft 17 registrars in zijn eentje.
Community Health stage vindt plaats in Kangundo.

Aga Khan:

Dr. Shabani is de HoD.

Fleur de Meijer is sinds 2015 verbonden aan Aga Khan. (Mieke Visser en Marianne Holtland zijn bij haar op bezoek geweest in Nairobi). Ze implementeert het curriculum.

Floor zit in een commissie met o.a. Pieter van den Hombergh om meer coördinatie te bewerkstelligen tussen de vijf opleidingen, b.v. om een platform te maken voor samenwerking op gebied van examens.

Het Aga Khan heeft 2-4 registrars per jaar.

De eerste afgestudeerden werken allemaal bij de Family Medicine opleiding.

Haar grootste zorg: de opleiding vindt te veel plaats in een gespecialiseerd ziekenhuis.

Floor de Meijer is bezig met de ontwikkeling van Community Health stages in de buurt van Mombasa, Voor de invulling daarvan zoekt zij contact met Thigiti en Laktabai.

Kabarak:

Dr. Wechuli is HoD.

Ze betalen minder salaris dan eerst, waardoor het aantal eerstejaars is gedaald.

Maseno:

Dr. Ouma , HoD.

Vorig jaar geen nieuwe registrars.

Dit jaar onbekend.

Moi University, Eldoret:

Dr. Laktabai , HoD.

= Drie nieuwe registrars in 2018. Een kandidaat werd niet vrijgegeven door zijn county. Blijft een groot probleem. Om dit probleem te tackelen heeft Laktabai het volgende bedacht: Hij vraagt een aantal counties of ze 6-7 family doctors willen opleiden in een ziekenhuis binnen hun county, waar al een family doctor is. Na hun opleiding blijven ze behouden voor hun eigen county. Vanuit Moi University zal de opleiding begeleid worden.

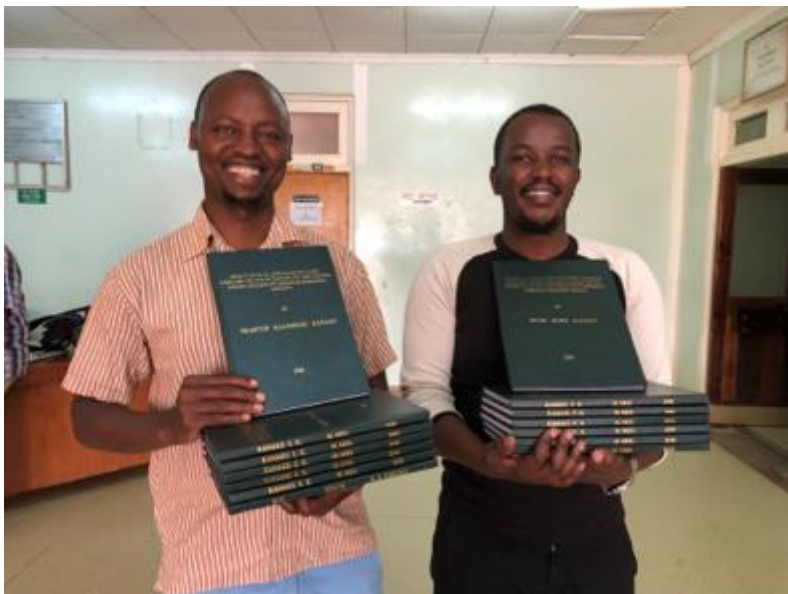
= Stage community health in Milo, health centre 10 km te zuiden van Webuye. Laktabai wil dat registrars daar een maand gaan zitten i.p.v. telkens en dag op en neer, zoals tot nu toe. Heeft contact met Fleur de Meijer van Aga Khan..

= Kamau en Kanake hebben hun thesis met succes verdedigd, zie foto.

= In Webuye is alleen een chirurg, geen gynaecoloog, Munyendo doet de interne, Janice Armstrong de kindergeneeskunde, ze gaat in juni met pensioen. Moet stoppen wegens haar leeftijd.

= In Iten zijn alle specialismen vertegenwoordigd, zelfs een goede psychiater. Mogelijk gaat de opleiding van Moi deels weer in Iten plaatsvinden.

= Laktabai zou veel meer FM tijdens de undergraduate opleiding willen geven. Hij kan rekenen op alle medewerking van de universiteit, maar heeft een groot gebrek aan stafleden.

Dr. Kamau en Dr. Kanake met hun thesis

6. Onderwijs in Rwanda mei en juni 2018

In tegenstelling tot de postdoc opleiding in Kenya vindt het onderwijs in Rwanda geheel in het basiscurriculum plaats. In 2014 is door de toenmalige minister van gezondheidszorg de specialisten opleiding tot Family Physician afgeschaft. Protest daartegen hebben tot nu toe niets uitgehaald. Mede ondersteund door het PMF hebben Mieke Visser en Maaïke Flinkenflögel ervoor gekozen om onderwijs in het basiscurriculum te geven vanuit de filosofie dat op deze manier de studenten reeds vroeg door het gedachtengoed van FM worden geïnspireerd. Beiden vertrokken samen met Mariette de Reeper in mei 2018 voor twee maanden naar Rwanda University. Zij werkten ter plekke samen met Jane Namatovu van de universiteit in Kampala. Het volledige programma wordt gecoördineerd door Dr. Vincent Cubaka, acting Head of Department of Primary Health Care, University of Rwanda.

In zijn aanvraag om financiële ondersteuning schrijft Vincent Cubaka hierover:

Since 2012 Partners In Health (PIH) has been supportive of and involved in the training of medical students in social and community medicine (SocoMed) at the University of Rwanda. The SocoMed rotation that medical students have been doing at Rwinkwavu hospital in one of their final years has been a successful program that received very good evaluations from Rwandese and international students. Over the past years approximately 600 medical students have rotated through the program at the Rwinkwavu site. More than 1000 students were trained in the iSOCO (Social and Community Medicine) programs in Butare and Kigali. Due to financial constraints the sustainability of the department and the iSOCO training has been under pressure. The Peter Manschot foundation has filled this gap in recent years and financially supported the iSOCO training. We kindly request for the continuation of your support.

In het kader van dit programma werden door een groep van tien docenten in de maanden mei en juni in totaal zes weken onderwijs gegeven. Een greep uit de vele onderwerpen die aan bod kwamen: roles of the desired Rwandan HCP, health care systems, introduction of communication, ethics, prevention and primary health care, teaching, gender issues, EBM, critical appraisal, palliative care.

Wat betreft het onderwijsmateriaal hebben Mieke en Maaïke, samen met andere docenten, hier veel energie in gestoken. Een groot deel van hun programma staat op de website van UR (University Rwanda).

7. Ondersteuning van Jane Frances Namatovu (Uganda)

Ook in 2018 ontving het PMF een verzoek om financiële ondersteuning voor Jane Namatovu. Zij is lecturer aan de Makerere Universteit in Kampala en Head of Department of Family Medicine. Zij gaat voor het derde jaar aan de Universiteit Maastricht de *International Primary care Research Training Course* volgen. De cursus staat onder leiding van Geert-Jan Dinant. Haar doel is tweeledig: beter onderwijs geven en betere begeleiding aan de postdoc studenten bij hun thesis. .

Deze aanvraag past volledig in het thema academisering van de FM opleidingen. We besluiten voor dit derde jaar een bedrag van € 1240,= toe te kennen.

8. Planning en verplichtingen voor 2019

- Uitzenden van Marianne en Hans voor de post-doc trainingen in Webuye (Moi University)
- Continuering onderwijs basiscurriculum Rwanda: € 6500,=
- Lokale faciliteiten onderwijs Webuye (Eldoret) maaltijden,koffie, thee € 200,=
- Om aan deze verplichtingen te kunnen voldoen in dringend fondswerving nodig
- Onderzoek in Malawi naar mogelijkheden FM opleiding in Blantyre

9. Financiële paragraaf 2018

Saldo 31-12-2017 € **6645**

Baten	Grote donaties	€ 6.620
	Kleine donaties	€ 1.985
	Support WHIG	€ 5.000
	Terugbetaling	€ 2.190
		=====
		€ 15.795

Lasten	Onderwijskosten Kenia	€ 819
	Onderwijskosten Rwanda	€ 4.727
	Bankkosten	€ 126
	Vergaderkosten	€ 228
		=====
		€ 5.900

Positief resultaat: - € 9.895

Eindsaldo 31-12-2018 € **16.540**

Dit jaarverslag is opgetekend door

Fons Mathot, voorzitter Peter Manschot Fonds
Utrecht, 10 januari 2021

Bankrekening PMF: ABN-AMRO: NL90 ABNA 0493 7766 64
De Stichting heeft de ANBI status
KvK-nummer: 17193010
Zie ook onze website: www.whig.nl